

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σάββατο 14 Μαρτίου 2009

Η επικείμενη σύνοδος του “G-20” στο Λονδίνο:

Ενδείξεις αναφορικά με τις αποφάσεις που θα ληφθούν με στόχο την ενίσχυση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος

του Χρήστου Βλ. Γκόρτσου, Αναπληρωτή Καθηγητή Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου
Γενικού Γραμματέα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Στις αρχές Απριλίου θα λάβει χώρα στο Λονδίνο η σημαντικότερη, ίσως, Σύνοδος στην ιστορία του G-20, του διεθνούς πολιτικού *forum* στο οποίο εκπροσωπούνται οι 20 οικονομικά πιο ισχυρές χώρες της υφελίου. Δεδομένου ότι η τρέχουσα διεθνής κρίση είχε ως σημείο αφετηρίας το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι αποφάσεις που θα ληφθούν κατά τη διάρκεια της Συνόδου αναφορικά με την ενίσχυση της σταθερότητάς του, αναμένονται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Χωρίς να μπορεί κανείς να προκαταλάβει την έκβαση των εργασιών μιας τόσο σημαντικής Συνόδου, ήδη υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις αναφορικά με το στίγμα των βασικών προτάσεων που θα συζητηθούν, οι οποίες, επιγραμματικά, μπορούν να συνοψιστούν, κατά τη γνώμη μου, στα ακόλουθα:

1. Από *θεσμική άποψη*, σημείο αναφοράς θα συνεχίσει να είναι η ήδη ισχύουσα διεθνής αρχιτεκτονική, η οποία διαμορφώθηκε σταδιακά κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριακονταετίας, και η οποία βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- σε τεχνικό επίπεδο, στα διεθνή *fora* που παράγουν διεθνώς εναρμονισμένους κανόνες αναφορικά με τη ρυθμιστική παρέμβαση στους επιμέρους τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος (όπως η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία και η IOSCO, γνωστά στη διεθνή ορολογία ως “standard setters”),
- σε επίπεδο συντονισμού, στο Financial Stability Forum, τον φορέα στον οποίο συμμετέχουν όλοι οι διεθνείς οργανισμοί που επιλαμβάνονται των διαφόρων πτυχών του διεθνούς νομισματικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και οι “standard setters”, και όπου πραγματώνεται η «σύνθεση» του έργου των τελευταίων,
- σε πολιτικό επίπεδο, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο έχει την εξουσία έμμεσης επιβολής των κανόνων των “standard setters”, οι οποίοι δεν έχουν (και δεν μπορεί να έχουν) νομική δεσμευτικότητα.

2. Σε ό,τι αφορά τη ρυθμιστική παρέμβαση, ομοφωνία είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει ως προς την ανάγκη υιοθέτησης νέων κανόνων από τους “standard setters” σε σχέση με τους τομείς, τους φορείς και τις αγορές του χρηματοπιστωτικού συστήματος που, σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς, υπόκεινται σε χαλαρή ρυθμιστική παρέμβαση και εποπτεία. Η λειτουργία των οίκων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων, των αγορών ομολόγων (κυρίως δε της διαφάνειάς τους), των αγορών για εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα και, πιθανότατα, των εξω-χώριων (“off-shore”) χρηματοπιστωτικών κέντρων θα επηρεαστούν σημαντικά από τις προτάσεις που θα υποβληθούν.

Αντίθετα, σε ό,τι αφορά το τραπεζικό σύστημα – τον τομέα του χρηματοπιστωτικού συστήματος που υπόκειται ήδη στη συγκριτικά αυστηρότερη ρυθμιστική παρέμβαση – το ζητούμενο δεν θα είναι η υιοθέτηση περισσότερων αλλά πιο αποτελεσματικών κανόνων.

Η σχετική προεργασία έχει ήδη ολοκληρωθεί στο πλαίσιο του Financial Stability Forum.

3. Σε ό,τι αφορά τη μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, αυτή θα παραμείνει αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Σε αντίθεση με ό,τι συχνά εσφαλμένα αναφέρεται, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δεν μπορεί να αναχθεί σε διεθνή εποπτική αρχή του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πέρα από την πολιτική δυσκολία για την υλοποίηση ενός τέτοιου εγχειρήματος, η νομική αδυναμία είναι ανυπέβλητη: δεν είναι δυνατόν ένας διεθνής οργανισμός να ασκεί εποπτεία σε επιχειρήσεις και αγορές.

Εκείνο το οποίο αναμένεται σε αυτό το πεδίο, ως νέο στοιχείο, είναι η καθιέρωση «κολλεγίων εποπτικών αρχών» για τους διεθνείς ομίλους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που δρουν διασυνοριακά και θεωρούνται σημαντικοί για τη διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος (που καλούνται διεθνώς «συστημικά σημαντικοί» όμιλοι).

Οι σχετικές προτάσεις έχουν ήδη τύχει επεξεργασίας, επίσης, από το Financial Stability Forum.

4. Τέλος, το τρίτο μείζονος σημασίας πεδίο στο οποίο αναμένεται να υπάρξει συμφωνία είναι η ανάγκη διαμόρφωσης μηχανισμών, σε διεθνές επίπεδο, μέσω των οποίων να ενισχυθεί το καθεστώς της μακρο-προληπτικής εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος: να διασφαλιστεί δηλαδή ότι, μέσω της αναγκαίας συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο μεταξύ νομισματικών και εποπτικών αρχών, θα υπάρχει έγκαιρη διάγνωση επερχόμενων κινδύνων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ώστε να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα που θα καθιστούν δυνατή την αποτροπή, στο μέτρο του δυνατού, της επέλευσης γενικευμένων κρίσεων. Η μέχρι στιγμής εκτίμηση είναι ο ρόλος αυτός θα ανατεθεί από κοινού στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η υποδομή και οι πόροι του οποίου αναμένεται να ενισχυθούν σημαντικά, και το Financial Stability Forum.

Καταληκτικά: εκτιμώ ότι οι αποφάσεις που θα ληφθούν στο Λονδίνο θα αφορούν την περαιτέρω ενδυνάμωση της υφιστάμενης αρχιτεκτονικής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, με γνώμονα την αντιμετώπιση των αιτίων της τρέχουσας κρίσης και την πρόληψη της τυχόν επέλευσης αντίστοιχων στο μέλλον, και όχι την ανατροπή της ή τη διαμόρφωση μιας νέας.